

„Az első pillantásra megállapítható, hogy a festmény Paál László egyik sokat reprodukált, ismert, s a Magyar Nemzeti Galériában őrzött alkotásának egy variációja.”

PAÁL LÁSZLÓ (1846-1879)

Faluvége, 1870

PAÁL LÁSZLÓ (1846-1879)

Faluvége, 1870

Olaj, fa, 36,5x26,5 cm
Jelezve jobbra lent: L. Paál 870.

Kezdő ár: 18 000 000 Ft / 55 385 EUR
Becsérték: 28 000 000 – 36 000 000 Ft
Estimated value: 86 154 – 110 769 EUR

1. Constant Troyon: Almaszüret Normandiában, 1865

Paál László (1846-1879) életműve még mindig tartogat meglepetéseket a kutatók és a műbarátok számára. Lázár Béla 1929-es és Bényi László 1979-es, illetve 1983-as, oeuvre-katalógussal kísért monográfiái bármennyire is a teljesség igényével dolgozták fel Paál életművét, mégis nyitva kellett hagyniuk új, addig ismeretlen alkotások fölbukkanásának lehetőségét is.

Az új művek száma leginkább Paál hagyatékának eddig ismeretlen darabjaival gyarapodhat, de nem ritkaság eddig teljesen ismeretlen, s a forrásokkal sem azonosítható művek előkerülése sem. Ezen utóbbiak között mindenképp

figyelemreméltó hely illeti meg azokat az alkotásokat, melyek már ismert kompozíciók variációinak tekinthetők. Ilyen mű a faluvégi házat ábrázoló kép is. **Az első pillantásra megállapítható, hogy a festmény Paál László egyik sokat reprodukált, ismert, s a Magyar Nemzeti Galériában őrzött alkotásának egy variációja** (*Falusi ház, 1869* – olaj, vászon, 37x28,9 cm, jelezve balra lent: PvL Berzova 20/7 869, MNG, Ltsz. 3877 – 1,3. sz. kép).

Az bizonyos, hogy a két kép ugyanazt a helyszínt ábrázolja, hiszen nemcsak a jellegzetesen magas oromzatú ház, hanem a ház előtt álló fák is teljesen hasonlóak mindkét képen.

Az Arad-megyei Berzova Paál László életének egy fontos helyszíne. Szülei itt laktak, apja itt volt postamester, s ő maga is több képet festett itt. Az első kép verzióját Berzován szignálta még 1869-ben. A kérdés csupán az, hogy vajon mi vezethette őt arra, hogy a következő évben egy meglepően hasonló kompozíciót fessen? Bár számos verzióját ismerjük a *Nyárfáknak*, vagy *A békák mocsarának*, tökéletesen azonos replikákkal nem találkozunk. Vázlatnak tekinthető rajzokból is csupán néhányat ismerünk, de szinte bizonyosnak vehetjük, hogy Paál először rajzban fogalmazta meg a később kidolgozandó képtémáit. Egy 1875-ös levelében így panaszo-

2. Charles-Françoise Daubigny: Francia folyóparton, 1871
Kimball Art Museum, Texas

3. Paál László: Berzovai utca, 1871
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

kodik nővérének: „...már nagyon régen nem festettem természet után s ez képeimen is kezd meglátszani, azért mindent félretéve azon kell lennem, hogy új tárgyakkal frissítsem ismét emlékezetemet és új tanulmányokkal ismét tovább haladhassak.” A megélhetési gondok folytonos munkára sarkallták, s leveléből arra következtethetünk, hogy „új tárgyak” helyett a régi kompozíciói alapján dolgozott.

Az önismétlés teljesen gyakori eset volt a korabeli festői gyakorlatban, s ebben nemcsak megélhetési motivációt sejtethetünk, hanem

tényleges tanulmányi célokat is, azaz egyes motívumok, fényhatások, kompozíciós alakzatok variációs lehetőségeinek kiaknázását.

Képeit a helyszínen készült vázlatok alapján dolgozta föl, és semmi rendkívüli nincs abban, hogy az egyik berzovai vázlatát 1870-ben, immár Düsseldorfban formálta képpé. Az 1870-es változat bármennyire hasonló is, mégis sok mindenben eltér az 1869-es képtől. A méretük csaknem pontosan ugyanakkora, de az 1870-es kép nem vászonra, hanem fára készült. Bár Paál többnyire vászonra dolgozott, azért az

életművében mintegy 10 fára festett munkával is találkozunk. A fára festett munkái között a legismertebb talán a Hollandiában készült *Dél* című alkotása 1870-ből.

A másik szembetűnő különbség a két változat között a kép szignóiban észlelhető. Az 1869-es képen olyan monogramot használ, amellyel később már nem találkozunk. Az 1870-es verzió szignója viszont pontosan az 1870-es év egyik tipikus szignóformulája. Az ekkor festett *Mocsaras tájon* (MNG) pontosan ugyanilyen szignóval találkozunk.

BELLÁK GÁBOR

